

Kwaliteitsteam Landschapsplan Stelling van Amsterdam / A8-A9

ADVIES AAN DE STUURGROEP over het Eindconcept Landschapsplan

September 2021

Het Kwaliteitsteam Landschapsplan Stelling van Amsterdam / A8-A9 is op 10 september 2021 bijeen geweest. Het consortium heeft het Kwaliteitsteam geïnformeerd over het eindconcept Landschapsplan (versie 02-09-2021).

Op basis van zijn bevindingen brengt het Kwaliteitsteam advies uit aan de stuurgroep Verbinding A8-A9. De voorzitter van het Kwaliteitsteam zal bij de vergadering van de stuurgroep aanwezig zijn om het advies desgevraagd toe te lichten.

Eindadvies

Het Kwaliteitsteam is positief over het Landschapsplan. Het Kwaliteitsteam constateert dat de Stelling van Amsterdam in dit gebied de afgelopen decennia aan herkenbaarheid en gaafheid heeft ingeboet en dat de uitvoering van de in het Landschapsplan uitgewerkte maatregelen voldoende mogelijkheden geeft tot herstel daarvan.

Het Kwaliteitsteam wijst erop dat het totaalpakket aan maatregelen in zijn samenhang de kwaliteit van de voorgestelde oplossing bepaalt. Alleen als dit pakket volledig wordt uitgevoerd, kan worden bereikt dat de doorsnijding van het Werelderfgoed Stelling van Amsterdam door de aansluiting van de A8-A9 het werelderfgoed niet verzwakt en zelfs versterkt. Het behoort in de visie van het Kwaliteitsteam niet tot de mogelijkheden om selectief te kiezen uit onderdelen van het maatregelenpakket of uit te ruilen. Het Kwaliteitsteam doet een appel op de Stuurgroep om hier blijvend aandacht voor te hebben, ook in de uitvoering van de plannen.

Het kwaliteitsteam spreekt zijn waardering uit voor de navolgbaarheid, samenhang en compleetheid van het totaalpakket van het Landschapsplan. Het mooie en goed gekozen beeldmateriaal draagt daar in belangrijke mate aan bij. Het Landschapsplan kent een goede balans tussen bestuurlijke overwegingen en de eisen die door ICOMOS zijn gesteld. Terugkijkend op het ontwerp- en adviestraject van de afgelopen twee jaar constateert het Kwaliteitsteam dat het toevoegen van een gezaghebbende en specialistische erfgoeddeskundige aan het team van het consortium een belangrijk positief kantelpunt is geweest in het proces. Zijn bijdrage is duidelijk herkenbaar in de rapportage en de bijlagen van het eindrapport: het begrippenkader van het werelderfgoed en de waardering uit het analysehoofdstuk zijn steeds als vertrekpunt en ijkpunt genomen bij het landschapontwerp en de toelichting daarop.

Essentieel voor de kwaliteit van het plan en de voorbereiding van de uitvoering vindt het Kwaliteitsteam de volgende punten:

- De urgentie van de aanleg van de verbinding om bereikbaarheids- en leefbaarheidsproblemen in het gebied aan te pakken, is in het Landschapsplan goed beargumenteerd.
- Het behoud van het erfgoed (met nadruk op het doorgaande karakter van de Stelling) staat voorop, gevolgd door maatregelen voor verbetering van het erfgoed. Daarna volgende maatregelen die bijdragen aan de beleefbaarheid en kwaliteit van de Stelling.

Zoals hierboven al is opgemerkt gaat het om het totaalpakket en behoort ook deze laatste categorie onverkort tot de uit te voeren maatregelen.

- De keuze voor de volledige knoop bij de aansluiting op de A9 is volgens het Kwaliteitsteam voldoende onderbouwd. Het Kwaliteitsteam constateert dat deze keuze op andere gronden dan vanuit het perspectief van het werelderfgoed is gemaakt. Het is niet per se zo dat het gekozen alternatief ook het beste is voor de Stelling. Het Kwaliteitsteam adviseert duidelijk te motiveren dat deze keuze voortvloeit uit een maatschappelijke belangenafweging.
- Het is belangrijk dat de dorpsranden, met name bij Saendelft, erfgoedwaardig worden ingericht en daarmee bijdragen aan de kwaliteit van de Stellinglandschap en het Bijzonder Provinciaal Landschap. In het Landschapsplan wordt voor de landschappelijke inrichting van de rand van Saendelft een suggestie gedaan, maar het Kwaliteitsteam vindt het van groot belang om hier in de vervolgfase, in goed overleg met de betrokken gemeente(n), uitwerking aan te geven. De uitstraling die het herin te richten gebied gaat krijgen, geeft een grote meerwaarde aan de omliggende woongebieden en vraagt om een wederkerigheid in ruimtelijke kwaliteit.
- Het Kwaliteitsteam constateert dat in het Landschapsplan terecht wordt voorgesteld om op een aantal cruciale plekken bomen en andere opgaande beplanting te verwijderen. Dit komt het de openheid van het Stellinglandschap immers ten goede. Het is wel belangrijk om de te verwijderen aantallen, ouderdom en soorten op orde te hebben en goed na te denken over compensatie of zelfs herplant van het verwijderde groen elders in de omgeving, op plekken waar de openheid van het landschap niet of minder in het geding is.

Het Kwaliteitsteam wijst erop dat zich ook in de uitvoering van het Landschapsplan dilemma's kunnen voordoen waarvoor voortzetting van een vorm van externe kwaliteitstoetsing wenselijk kan zijn, en adviseert de Stuurgroep hierover een standpunt in te nemen.

Het Kwaliteitsteam heeft met veel genoegen bijgedragen aan het aanscherpen en vervolmaken van het Landschapsplan om zo te bewaken dat de aanpassingen aan de infrastructuur per saldo een verbetering opleveren voor de kwaliteit van de Stelling van Amsterdam.

Hoogachtend,

Kwaliteitsteam Landschapsplan Stelling van Amsterdam / A8-A9

Magdeleen Sturm (vz)

Marinke Steenhuis

Rienke Groot

Jan Winsemius